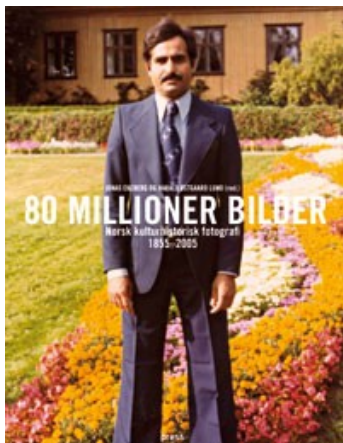

80 millioner kulturminner?

ANMELDELSER

ØIVIND LARSEN

Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin
Universitetet i Oslo

Ekeberg, J

Lund, HØ

80 millioner bilder

Norsk kulturhistorisk fotografi 1855 – 2005. 432 s, ill. Oslo: Forlaget Press, 2008. Pris
NOK 498

ISBN 978-82-7547-315-6

Denne ambisiøst anlagte, luksuriøst utstyrte praktboken med forord av kultur- og kirkeminister Trond Giske omhandler fotografiet som kulturhistorie – fra fototeknikken kom i alminnelig bruk på midten av 1800-tallet til begynnelsen av 2000-tallet, da digital fotografering overtok. Det er altså den «analoge æra» i norsk fotografi som er temaet.

Bak prosjektet står Nasjonalbiblioteket og Preus museum. De har et «overordnet og overlappende ansvar for den fotografiske kulturarven i Norge» (s. 9).

Det er to tematisk atskilte deler. På de første 45 sidene dreier det seg om fotografiet som historisk «levning», fotografiet som historisk informasjonsbærer og fotografiet som visuelt uttrykk. Her går det hodestups inn i grunnlagsproblemene i historiefaget, kunsthistorien og relaterte områder. Sentrale fagfolk har skrevet viktige essays, således professorene Knut Kjeldstadli og Øivind Storm Bjerke, konservator Trond Erik Bjorli og forsker Susanne Ø. Sæther, foruten redaktørene Jonas Ekeberg (direktør for Preus museum) og bildearkivar ved Universitetsbiblioteket/Nasjonalbiblioteket Harald Østgaard Lund. Disse innledningskapitlene er interessant lesning. Men det blir dessverre bare overflatekrusninger, ikke dypdykk. Selv om det er henvisninger til den omfattende litteraturen på området, blir tekstene for korte. De egger til utdyping og diskusjon. En drøfting av fotografiet som kulturbærer i Norge hadde fortjent alle de 432 sidene.

De neste 90 % er en presentasjon av et lite antall bilder som er plukket ut blant de 80 millioner redaktørene mener den bevaringsverdige fotografiske kulturarven består av. De gjengitte fotografiene finnes i de opplistede private og offentlige arkivene. Bildene som er valgt som eksempler, er trykt meget pent. De er hentet fra ulike tider og mange områder og de har lange, gode, forklarende tekster. Greit nok, men de utgjør likevel et ørlite utvalg. Hvordan er de valgt ut? De plasserer *80 millioner bilder* ufortjent i coffee-table-kategorien.

80 millioner? Og hva er kulturminne for hvem? I fotnote 2 på side 13 får vi vite hvordan noen har funnet ut at 80 millioner fotografier er bevaringsverdige. Men hvis 4,5 millioner nordmenn i alumer og skuffer har 20 bilder hver som de er glad i og som betyr noe for deres identitet, blir bare det 90 millioner bilder. Og de er utenfor det som her regnes som bevaringsverdig. De fleste har for øvrig mer enn 20 bilder. Noe av det første folk vil redde hvis det blir brann, er fotoalbumene. Det er ikke rart, for bildene er kulturminner for dem. Bildene er en del av hver enkelts bakgrunn og kultur.

Det er ute hos det norske folk den største delen av Norges fotografiske kulturminner befinner seg. Det er der ute teoretisk og praktisk bevisstgjøring om bevaring og fortolkning trengs mest. Prosjektet og denne utgivelsen kunne bidratt bedre til det.

Publisert: 25. juni 2009. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.09.0317

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 15. juli 2026.